

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY ÉS JAVASLAT

V Í Z V Á R

Régészeti, táji, településszerkezeti és építészeti értékeinek védelmére

Készítette: Dr Fazekas Sándorné
vezető településtervező mérnök
TT1 14-0282/02

Szakértők: régészet: Dr Magyar Kálmán régész
építész: Dr Stadler József
vezető építész tervező
É1 14-0018/98

2004. július.

TARTALOMJEGYZÉK:

I. VIZSGÁLAT

Történeti leírás, régészeti örökség

Természet, táj, tájhasználat, településhálózati és településszerkezeti összefüggések, településkép és utcakép

Településszerkezet és területhasználat, településkarakter, telekhasználat, beépítési mód és épülettípusok

II. VÁLTOZTATÁSI SZÁNDÉK

Településhálózati és tájhasználati változás

Településszerkezeti, területhasználati és beépítési változás

Infrastrukturális változás

A népesség alakulása

III. HATÁSELEMZÉS

A helyi építészeti értékek eszmei, használati és esztétikai jelentőségének alakulása

Régészeti lelőhelyet és régészeti érdekű területeket veszélyeztető hatások

Régészettel érintett területen követendő eljárás, jogok és kötelezettségek:

IV. ÖSSZEFOGLALÁS

Nyilatkozat

Helyszínrajzok

Felhasznált irodalom

Részlet: II. József korabeli katonai térkép benne „Viszvár” készült: Anno 1782

I. VIZSGÁLAT

Történeti leírás, régészeti örökség*

Vízvár története egybeforrott a Drávával, a folyó adta az itt élők fő megélhetését hosszú évszázadokon keresztül.

A település története a XVI. századtól ismert, amikor Tahy Ferenc, a királyi főlovászmester várat építtetett a Dráva partján. Ennek a várnak a védelmét sürgette 1555-ben Zrínyi Miklós bán, amit védői Szigetvár eleste után elhagytak, és felégettek. A település ezt követően teljesen elnéptelenedett, csak másfélszáz évvel később telepedtek le újra. Az 1720. évi összeírásakor már 300 lelket számláltak, ami akkor egy tekintélyes falunak felelt meg. Földesura ekkor Tirunetti Herkules Lajos volt, akit később a Festetics család követett. Ekkoriban már állott a katolikus templom, mely 1852-ben leégett, de rövid időn belül, két év múlva, már ismét felépítették mai templomát.

A település első iskolája 1742-ben létesült, ahol ekkor katolikus tanítót alkalmaztak. A községhez tartozik Zsitvapuszta, (neve több helyütt Zsitfapuszta néven is szerepel) melyről már 1399-ből származnak írásos emlékek. Zsitvapuszta mellett a mai Bélavár területén feküdt az egykori Csütörtökhely, melynek plébániája volt már a XIV. században, az 1332-37 évi pápai tizedjegyzék tanulsága szerint. Vízvárhoz még a közelmúltban is hat pusztát (Gizella-, Zsitva-, Jádi-, Jama-, Kalila-, és Spinc puszták) tartozott, melyek Zsitva kivételével teljesen elnéptelenedtek.

Az 1772 évi összeírás alkalmával már közel hatszázan laktak a falut. Az itt élők nagy része horvát ajkú volt, egészen a XIX. század második feléig. Ezt követően figyelhető meg a lakosság erőteljes asszimilálódása. A XX. század első felében a népesség meghaladta az 1500 főt. A település dinamikus fejlődését az itt lakók igényességét mutatja, hogy a múlt század elején már könyvtárat, olvasókört hoztak létre, gazdakört szerveztek és népházat alakítottak ki. Megerősödött a település iparosrétege. Szikvízüzem, cserépgyár, és egy háromszintes malom működött a faluban. Virágzott a Festetics család Zsitvapusztai birtoka is, ahol ezidőtájt épült fel a kastély.

Az I. és II. Világháború súlyos áldozatokkal járt. Az I. Világháborúban 45-, a II. Világháborúban 35 hősi halottja volt a településnek és többen lettek hadirokkantak is. Tiszteletükre 1931-ben majd 1989-ben emlékművet állíttatott a község.

A vízvári halászok messzeföldön híresek voltak. Számos eszközük, munkamódszerük vált ismertté és maradt meg napjainkban is a helyi népnyelvben. A halakat jégveremben tárolták, majd vonattal szállították Pécsre, eladásra.

Az ötvenes évek tsz. szervezése véget vetett a magángazdálkodásnak. A határ menti település sorsát beárnyékolta a megromlott magyar-jugoszláv politikai kapcsolat.

* *Forrásai:*
Csánki féle monográfia,
Somogy megye Kézikönyve 1998

A határsáv, és benn Vízvár is, sorvadásra ítéltetett. Az 1956-os forradalom leverését követően többen a Dráván túl kerestek menedéket.

Az 1959-ben megalakított tsz. 1970-ben egyesült a bélavári és a heresznyei tsz.-el és gazdálkodott ettől kezdve 4118 ha-on.

1974-ben épült a település új iskolája, 1976-ban óvodája. A körzetesített iskola később új tanműhellyel és tornateremmel bővült. Vízvár 1970-től a három falura (Vízvár, Bélavár és Heresznye) kiterjedő Közös Községi Tanács székhelye lett, művelődési ház, orvosi rendelő, gázcseretelep és parkerdő létesült. Fejlődött a település közműellátottsága.

1990-ig határőrlaktanya működött Vízváron, mely a rendszerváltozást követően megszűnt, épületei mára már gazdasági hasznosításra, magántulajdonba kerültek.

Építészeti örökség:

Vízváron országos védeltséget élvező műemlék nincs.

Helyi építészeti értékekben azonban gazdag a település. Sajátos népi építészeti hagyományokat őriz 12 lakóház, közlekedéstörténeti érték a vasútállomás. Helyi védelemre érdemes a templom, a zsirtvapusztai vadászház és kastély, a község központjában lévő egykori Malom épülete. Sajátos, védendő értéket képviselnek a múltból átmentett használati eszközök; a központi parkban lévő artézi kút és a hajdani tűzoltó kocsi. Mindkettő felújított állapotban van, jelen formájukban szép köztéri alkotások. Az előzőeken túl két kereszt egy emlékmű és néhány régi síremlék helyi védelmére tetünk még javaslatot.

Az építészeti értékek védelmén kívül, indokolt a településképi szempontból is meghatározó; templom előtti fasor és az Öregtölgyes Parkerdő helyi védelem alá helyezése, illetve ennek megtartása. A védendő értékeket fotón dokumentáltuk, rögzítve értékeket és megőrzésükkel kapcsolatos teendőket.

Régészeti örökségek

Vízvár közigazgatási területén külön rendeletben meghatározott védett, illetve fokozottan védett régészeti lelőhely nincs, a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága a községben régészeti lelőhelyként tartja nyilván a Balta várat. Régészeti érdekű területként javasoljuk figyelembe venni a Dráva melletti területeket, a magas partig, illetve a belterület északi és nyugati határáig, valamint a zsirtvapusztai kastély területét. (Helyük a mellékelt térképen, valamint a településrendezési terv külterületi szerkezeti és szabályozási tervén jelölve). A közigazgatási terület régészeti bejárására a hatástanulmány összeállítását megelőzően sor került, de szemrevételezéssel újabb, további régészeti lelőhelyre utaló nyomok nem voltak azonosíthatók. ezekről részletesebben:

1.) Nyilvántartott régészeti lelőhely:

(Régészeti lelőhely: az a földrajzilag egyértelműen meghatározható terület, melyen a régészeti örökség elemei elsődleges összefüggéseikben találhatóak, és amelyet a Hivatal nyilvántartásba vett. Idézet a 2001 évi LXIV törvényből)

Balta vár: 0163, 0169 hrsz védelmi erdők, 0163 hrsz út, 286 hrsz-ú belterületi kert.

Lelőhely: A régi vár helyét először 1971-ben Dr Magyar Kálmán helyszínelte. (1797. Ltsz.) A körkörös

vár sáncainak nagy részét már ekkor elhordták. A helyi hagyomány szerint e területen egykor török vár állt.

A feltételezés, mely a vár török eredetére utal nem erősíthető meg. Ez a vár volt Tahy Ferenc XVI. században már ismert vára, melyet, mint ismeretes különösebb ellenállás nélkül foglaltak el a Szigetvár eleste után Berzence irányába vonuló török seregek. Lerombolására is ekkor kerülhetett sor. A vár a Dráva folyó magas partjának felső részén állt, ahonnan a Dráva, a teljes partszakasza megfigyelhető volt.

Helyszín: A templomtól mintegy 300 m-re, az Ady E utca végén, nagyrészt már a külterületen állt az egykori vár. Ma ez a terület, a belterületi kertrészlet kivételével, teljesen beerdősült, külterület, a várra utaló nyomok csak szakértő szemeknek tűnhetnek fel. Téglá és cseréptöredékek a felszínen ma már nem láthatók.

2.) Régészeti érdekű területek:

(Régészeti érdekű terület: valamennyi terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető. Idézet a 2001 évi LXIV törvényből)

2.1.) *Zsitva pusztai kastély* : 059/9,059/6,059/1, 059/3 hrsz-ú külterületi kert, és 063 hrsz-ú út. E terület a település észak-nyugati részén, van a Festetics család birtokai helyezkedtek el egykor ezen a vidéken. Az épület feltételezhetően vadászkastélynak épült a XX. század legelején. A területről régészeti leletek eddig nem kerültek elő.

Helyszín: A területen ma is áll, nagyon leromlott állapotban a kastély, melynek eddig csak a tetőzetét

újította fel az ingatlan tulajdonosa. A kastély környezete elhanyagolt.

2.2.) *Dráva folyó:* A régészeti érdekű terület nem lokalizálható pontosan. Ismeretes azonban, hogy a Dráva medréről 1892-ben, majd 1912-1929 között több alkalommal is kerültek elő mamut és őstulok csontok. A lelet a keszthelyi Balaton Múzeumba került.

Helyszín: A folyó erősen meanderező a település közelében, számos helyen holtágakkal tagolt. A község lakott, belterületi részétől magas part választja el. A folyómederben több helyen található magasabb kavicszatonyok, kavicszigetek. A folyó medrét jelentős erdők és ligetes területek kísérik.

Természet, táj, tájhasználat, településhálózati és településszerkezeti összefüggések, településkép és utcakép

Vízvár a Belső-Somogy középtájon, az ún. Közép-Dráva-Völgyi kistájon fekszik. Barcstól észak-nyugatra 27 km-re, Nagyatádtól dél-nyugati irányba 29 km-re, Csurgótól dél-keletre 22 km távolságra, a Dráva folyó partján, Magyarország déli, Horvátországgal határos részén fekszik. Kaposvártól, a megyeszékhelytől a 61-es és a 68-as közutakon, illetve országos mellékutakon közelíthető meg, attól 75-80 km-re van. Szomszédos települései; dél-keletről Heresznye, észak-nyugatról Bélavár, keletről Háromfa.

A település a barcsi székhelyű Drávamenti Területfejlesztési Társulás tagja, a Barcsi Statisztikai Kistérséghez tartozik. A Somogy Megyei Területrendezési Terv szerint, Vízvár mikróközponti funkciót tölt be a térségben, mely bizonyos

vonatkozásban, a szomszédos falvakra kiterjedő (Heresznye, Bélavár, Bolhó) ellátási szerepkör felvállalását jelenti. Távlatokban, várhatóan ez a funkció tovább erősödik, a közlekedési kapcsolatok javulásának eredményeként. Vízvár a barcsi vállalkozási övezetbe tartozik, mely gazdasági felzárkóztatására komoly esélyt, lehetőséget teremt.

A Közép-Dráva-Völgyi kistáj Drávatamásától Őrtilosig tart, mintegy 60-70 km-es Dráva szakaszt foglal magába. Sajátosságai a Dráva erősen meanderező partszakasza, a folyó partján található morotvák, hordalék-szigetek, a partot végigkísérő völgyek. A folyó bal partjának ezen a szakaszán homokkal fedett hordalékkúpok alakultak ki, melyek sok helyütt a 10-20 m magasságot is elérik. Rendkívül jellemző erre a magas partra zezugos futása, felülnézetben íves hajladozása. A folyó egyes szakaszain közvetlenül a magas part tövében folyik. A kistáj ásványi anyagokban gazdag. A bányászati kavics és homok mellett, jelentős földgázvagyont tartalmaz a térségben. Kitermelése jelentősen érinti Vízvárt. A babócsai gázmező fejlesztése, északi irányba az ún. Vízvár É-i gázmező termelésbe állításával történik. Előkészítése, a hatástanulmányok és engedélyek megszerzésével megkezdődött. Beruházója a MOL Rt.

A kistáj éghajlata mérsékelt meleg, évi átlagos csapadékmennyisége 700 mm. A környék talaja homokos, üledékeken agyagbemosódásos barna erdőtalaj. E talaj típusra a kedvezőtlen víz- és tápanyagmegtartó képesség jellemző, melynek következtében a talajminőség viszonylag kedvezőtlen. A szántóterületek középkötöttek, 17-20 AK-, a legelők 3-8 AK közötti értékűek. Jellemző mezőgazdasági kulturái a búza, a kukorica, a tritikálé és a különböző konzervipari feldolgozásra alkalmas zöldségek. A magángazdaságokban jelentős a bogyós gyümölcs termelés. A település szerencsésen, mindmáig megőrizte

szerencsésen, mindmáig megőrizte állattartó hagyományait is.

A község értékes erdőterületekkel rendelkezik. A 1588,8 ha üzemtervezett erdő van a településen. Az erdőösszetétel megközelítően 50%-os, ami kimagaslónak számít (megyei 26,6%-os, országos 18,7 %-os átlaggal szemben). Az erdőterületek elsősorban a Dráva part közelében és a háromfai-, keleti határban helyezkednek el, a közigazgatási határon túl is nagy kiterjedésű erdőterületekben folytatódnak. Az erdők faállományára a tölgy, a cser, a mézgás éger, a gyertyán, az erdei fenyő, a fűz, a nyár és kisebb mértékben az akác jellemző. Ezek elsődleges hasznosítása gazdasági célú. A gazdasági erdő területe 1019,1 ha, melyből fokozottan védett természeti területen 289,7 ha, védett természeti területen 81,2 ha található. Vadvédelmi erdő 0,4 ha, műtárgyvédelmi- 3,3 ha, talajvédelmi 3,5 ha, parkerdő 4,5 ha, míg egyéb rendeltetésű erdő 186,9 ha. Az erdők közül kiemelkedik az „Öregtölgyes” Parkerdő táji-, természeti értékeivel. A terület az önkormányzat kezelésében van, kedvelt kirándulóhely, számos szabadtéri eszközzel felszerelt, az idelátogatókat három faház is fogadja.

A település környéke vadállományban gazdag. Erdeiben az apróvadak mellett megtalálható az őz, a szarvas és a vaddisznó is. A Dráva part a Duna-Dráva Nemzeti Park része, ahol a Natura 2000-es védett, és fokozottan védett területek egyaránt megtalálhatók. Vízvár a Balaton Ny-i részétől a Dráváig terjedő összefüggő ökológiai folyosó által érintett település, mely egyben a kiemelten érzékeny felszín alatti vízbázis védőterületének övezetébe is belesik.

A település közlekedési kapcsolatai viszonylag jók, közúti és vasúti kapcsolatait érintően egyaránt. Vízvár a Barcs-Csurgó-Iharosberényt összekötő, 6801 számú, országos

közút mentén helyezkedik el. DDK-ÉÉNy irányban vezet keresztül a közigazgatási területen a Pécs-Szigetvár-Barcs-Nagykanizsa városokat összekötő vasúti szárnyvonal, melynek itt vasútállomása van.

Vízvár közigazgatási területe 32,24 km² melyből a belterület 1,33 km². A Duna-Dráva Nemzeti Park területe 5,42 km².

A településszerkezeti értékek:

Vízvár máig megőrizte középkori településszerkezetét, mely a II. József korabeli katonai térképen is nyomon követhető. Az eredetileg egy utcás, utifaluból később fejlődött ki több utcás, elágazó rendszerű településsé. A lakóházak többségében utcára merőleges nyeregtetővel épültek. Oldalhatáron állnak. Az ún. fésűs beépítés jellemzi a település egészét, ettől ritkán, egy-egy jelentősebb közintézmény esetében tértek el. Később épültek ki a település főutcájához csatlakozó utcák. Így a Dráva-, az Ady E. utcák. Ennek ideje minden bizonnyal a XIX. század végére, a XX. század elejére tehető. Összefüggött ez azzal is, hogy a falu lakóinak jelentős része halász volt, akik szívesen települtek le a folyóhoz vezető utak mellé. A településtől kissé távolabb, de már a XX. század '20-as éveiben kezdett benépesülni az ún. újtelepi rész. Beépítése összefüggött a közelben haladó vasútvonallal és azzal, hogy első lakói a faluhoz közel itt tudtak, viszonylag olcsón ingatlant vásárolni.

A település domborzati adottságait tekintve meglehetősen változatos. Addig, amíg a falu É-i, Drávához közel eső részén meglehetősen nagy szintkülönbségekkel találkozhatunk, ez D-i irányba, illetve a folyótól távolodva megváltozik, ellaposodik a felszín. Megszűnnek a dombok és síkvidéki jellegűvé válik a táj.

A Dráva partján erdős, ligetes táj fogadja az ide látogatót. A dús erdőben, a Dráva egykori holtágánál, jelentős kiterjedésű nádas területek is találhatóak.

Lejárat a Dráva parthoz

A Dráva egy holt-ágának és a befogadó folyónak a találkozására, a kialakult homokpadal.

Vízvár település-és utcaképe rendezett. Zöldfelületei gondozottak. Hagyományos beépítését azonban mára már csak részben, kisebb utca szakaszokra kiterjedően őrzi. A házak többsége gondozott. Néhány ingatlan üresen áll, és itt gondozatlan a porta is. Ezen a helyzeten változtathat az a körülmény, hogy a község egyre felkapottabbá válik. Többen vásároltak (pl. pécsiek) ingatlanokat a faluban. Általában megfigyelhető, hogy a „betelepülők” igényesen, hozzáértően újítják fel lakóházaikat.

Településszerkezet és területhasználat, településkarakter, telekhasználat, beépítési mód és épülettípusok

A lakóházak jelentős része helyi anyagból készült. Így itt gyakori tetőhéjazat pl. a betoncserép. A földem anyaga az utóbbi években már a vasbeton, de előtte a fafödém alkalmazása még kizárólagos volt. Az újabb épületek falazata téglá. Az ötvenes években és ezt megelőzően azonban a vályog falu épület volt elterjedt, melyet itt is gyakran vegyes fal formájában alkalmaztak. Ez itt gyakran azt jelentette, hogy az igényes utcai homlokzat és a melléképületek egy része téglából, míg az épület további részeik vályogból készültek. A vályogot legtöbbször az épületek közvetlen közeléből nyerték.

Egyes épületek, elsősorban melléképületek falazataként szívesen alkalmazták a betontéglát. A helyi kavicsbányákból kikerült anyag felhasználása olcsó építési lehetőséget jelentett. Az anyag ridegsége, kedvezőtlen hőtechnikai tulajdonságai miatt azonban igazán nem terjedt el, napjainkban pedig már egyáltalán nem használatos.

Az értékvédelemre javasolt épületek többsége a XX. század első évtizedeiben épült. Vízváron ennél régebbiekkal nem igen találkozhatunk. Az egykor itt is elterjedten alkalmazott nád-, illetve zsufffedés ma már nem fordul elő, ilyen épület nem is maradt fenn.

Az épületek külső formáját tekintve tipikusan Dráva vidékiek. Ennek jellemzője az utcára merőleges, fésűs beépítés, az oromfalas tető. Az oromfalak mindig a ház anyagával azonos anyagból készültek. Kontyolást a tetőnél nem alkalmaztak. Az épületek homlokzata szolidan díszített. Az eresz vonalat falazott párkány kíséri, mely az utcafronti homlokzaton szemöldök párkányként folytatódik. A

ton szemöldök párkányként folytatódik. A nyílászárók egyes záródásúak. A nyílásméretük kisebbek. Az ablakokat körbefutó kiemelkedő vakolatsáv kíséri. Az épületek színézését is a visszafogottság jellemzi. Leggyakrabban a fehér és halvány sárga, galamszürke színeket alkalmazták. A díszesebb homlokzatokon a XX. század elejétől már szívesen alkalmazott elem volt a kerámiadísz, melyet az épülettel együtt festettek, illetve meszeltek le.

Jellemző Dráva-parti építészeti elem az épületek hosszanti, udvar felüli homlokzatán, a bejáratnál található kiugró, rövid tornác, melyet a népnyelv „kódisállásnak” nevez.

A lakótelkeket a kialakult szalagtelkes telekforma jellemzi. A telek első harmada az udvar, melyet a kert követ. A telken belüli épület-elhelyezést a soros udvari forma jellemzi, amikor a melléképületek a lakóház mögött, annak vonalában helyezkednek el. Ritkábban, de találkozhatunk ún. keresztcsűrös elrendezéssel és zárt udvari formával is. Ez utóbbiak a módosabb gazdák portáinál fordultak elő.

A település szerkezetét ma már a differenciált tagoltság jellemzi. Az országos közúthálózat része a Szent István és a Szent Imre utca, mindkettő egyben helyi gyűjtőút is. A további utcák; a Dráva-, az Ady E.-, a Petőfi-, a Szabadság-, a Dózsa Gy. és a temetőhöz vezető utcák helyi kiszolgáló útnak minősülnek.

A településre jellemző az utak 16-18 m-es szabályozási szélessége, vonalvezetésük megfelelő, korrekciójuk nem tervezett.

A településszerkezet sajátos elemét jelentik a belterületről a Dráva part felé vezető magas partoldalakkal határolt gyalogösvények.

A területhasználatot a falusias, fésűs beépítés jellemzi. Ebből adódóan,- a beépítésre kijelölt területeknél,- a rendezési terv önálló terület-felhasználási egységként,- csak „Falusias lakóterület”, „Különleges terület”, és „Gazdasági terület” különít el, a 253/1997.(XII. 20) Kormányrendelet előírásai szerint.

Építés csak a meglévő épületek hagyományokat őrző felújításával, vagy a telken korábban állt épület helyén, méreteinek, arányainak megtartásával történő új épület létrehozásával, a környezeti illeszkedés tiszteletben tartása mellett lehetséges.

A település karakterét a főutca közel derékszögű iránytörése, a belterületet kísérő dús erdőrészek, a Dráva magas partja, a belterület központjában lévő gondozott zöldterületek határozzák meg. A Szent Imre és Szent István utcák hangulatát a fésűs beépítésű lakóházak, a központi térl kiemelkedő részén álló templom és az intenzív utcafásítás egyaránt kedvezően befolyásolja.

A községre jellemző épülettípus fokozatos átalakuláson ment keresztül az elmúlt ötven évben. A fésűs beépítés általában egy-két szobás lakóépületek építésére volt alkalmas, ahol az épület traktusszélessége 5-6 m között változott. A lakóépületek egyes helységei egymást követően helyezkedtek el. Az utcai szoba mögött volt a konyha, melyet épületnagyságtól függően a másik szoba, vagy a kamra követett. Az életmód változása a hagyományos épületformákat is megváltoztatta, sok esetben azonban az új épületek elvesztették egyedi értékeiket, a helyi sajátosságokat felváltotta az építészeti sematizmus a sívárság.

Megváltozott az utcakép is. A bővítések, átépítések során az eredeti épület arányaitól, tömegétől idegen elemek je-

lentek meg. A régi kétszárnyú ablakokat felváltották a nagyméretű, hármass ablakok, a cserépfedést a pala és a hullámpala.

Az újonnan kialakított lakóterületek, un. „kockaházakkal” épültek be. A négyzetes alaprajzú sátozott épületek egyhangúvá tették a falvak arculatát.

A vízvári lakóházak egy részén még fellelhetők a tájra jellemző hagyományos népi építészeti értékek, melyek megőrzése, átmentése az utókor számára fontos lenne. A hagyományos építészeti értékeket képviselő lakóépületeket ennek szem előtt tartásával dokumentáltuk.

A lakóépületek mellett javaslatot tettünk a templom, a zsitvapusztai kastély, a vasútállomás, a Malom, két kereszt, síremlékek és két köztéri tárgy helyi védelmére. Ezek mindegyike fontos szerepet játszik az utcakép, a településkép formálásában. A védelem nem korlátozást, hanem rangot ad ezeknek a létesítményeknek.

A védendő értékekről vizsgálati lapok készültek, melyek a védelem indokait és megőrzésüket szolgáló javaslatokat tartalmazza. Szerencsésnek tartjuk, hogy a felsoroltakon kívül, a településen ma már egyre több épület felújításánál tapasztalhatjuk az értékek, a hagyományos építészeti formák tiszteletét, megőrzésére irányuló törekvést.

Szükséges lenne, - az építészeti értékvizsgálat alapján,- a településrendezési terv helyi építési szabályzatában előírtakon túl, - a helyi védelem részletes szabályait rögzítő önkormányzati rendelet megalkotását, melyre a 66/1999.(VIII. 13.) FVM rendelet lehetőséget ad. (66/1999. (VIII. 13.) FVM rendelet az építészeti örökség helyi védelmének szakmai szabályairól 4. § Az önkormányzat az építészeti örökség helyi védelmének általános szabályai keretén belül - az Étv. 29. §-ával, valamint 55. §-ának (2) bekezdésével összhangban - szabályozhatja különösen:

- a) a helyi területi és egyedi védelem alá helyezés, illetve a védelem megszüntetésének általános rendjét és feltételeit,
- b) a fenntartás és állagmegóvás tulajdonosi kötelezettségét, illetve az ingatlan rendelkezésszerű használatához szükséges mértéket meghaladó költségeinek megtérítését,
- c) a kedvezmények mértékét és módját,
- d) reklám, hirdető-berendezés vagy más, az építményen vagy attól különállóan megjelenő berendezés vagy tárgy elhelyezésére, valamint a védett területekre és a védett építményekre vonatkozó tiltást, korlátozást, feltételeket.)

A településre 1987-ben készült összevont rendezési terv, melyet a SOMOGYTERV dolgozott ki. Ez a terv ma már az eltelt több mint 15 év alatt avulttá vált.

II. VÁLTOZTATÁSI SZÁNDÉK

Településhálózati és tájhasználati változás

A település regionális és térségi szerepkörében változás nem tervezett. A közigazgatási területen a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságának szakvéleménye alapján, a rendezési terv jelöli a Nemzeti Park-, a Natura 2000-es-, az ökológiai hálózat által érintett területeket, továbbá tartalmazza a helyi természetvédelmi területet; az Öregtölgyes Parkerdőt.

Az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról szóló 2/2002.(I.23.) KöM-FVM együttes rendelet a települést a „Kiemelten fontos érzékeny természeti területek” közé sorolta.

A tájhasználatot a táj-, a természet-, a környezetvédelem és a kulturális örökség védelmének kell alárendelni. A rendezési terv nem tervezi a meglévő, kialakult tájhasználat módosítását.

Településszerkezeti, területhasználati és beépítési változás

A rendezési terv a meglévő kialakult településszerkezet megtartásával számol. A belterület bővítése nem, de a beépítésre tervezett terület növelése, a település déli részén, egy szabadidő park kialakításával, tervezett. A rendezési terv a meglévő adottságok és a 253/1997 (XII. 20) FVM rendelet figyelembevételével rögzíti a terület-felhasználás jelenlegi rendjét.

Infrastrukturális változás

Vízvár közműellátottsága a szennyvízcsatorna hálózat 2003 évi kiépítését követően teljessé vált. Ezzel a korábban jellemző, egyedi szikkasztókba történő, környezetszennyező, szennyvízelhelyezés folyamatosan megszűnt. A keletkező szennyvizeket a barcsi szennyvíztelep fogadja a térségből. A községképet nagyban rontja a légvezetékek sokasága. Szükséges, hogy legalább a település központjában, ezek átépítése esetén, a hálózatok földkabelben épüljenek át.

A népesség alakulása

A 2001 évi népszámlálás során a község lakóinak száma 708 fő volt. Az elmúlt 130 évben a népesség folyamatosan csökkent, a kedvezőtlen folyamat az 1990-es évek közepétől lényegében megállt, azóta a lakosság szám stagnál. Somogy Megye Területrendezési Terve a kistérségben mérsékelt népesség csökkenéssel számol, 2020 évre, az 1990 évi lakosság szám 70-80 %-t prognosztizálja. Ez Vízvár esetében, hosszútávon a népességszám 650 fő körüli alaku-

lását jelentené. A népsűrűség $21,2 \text{ fő/km}^2$, mely a barcsi kistérségi $38,5 \text{ fő/km}^2$ és a megyei 55 fő/km^2 átlagoktól elmarad. A lakosság korösszetétele nem túl kedvező. 110 fő a 18 év alattiak száma. 100 felnőttre jutó gyermekkorúak száma 23 fő, időskorúak száma 44 fő. (megyei átlag: 27 gyermekkorú és 33 időskorú). A rendezési terv, hosszú távon a lakosság szám *700-720 fő körüli alakulásával számol*

A 2001 évi népszámlálás alkalmával a lakosság nagy része magyarnak vallotta magát, mindössze 14 fő jelezte cigány-, 1 fő horvát-, 1 fő szerb származását.

A lakosság 84%-a római katolikus, 3 %-a református, kis számban élnek evangélikusok is a községben. 82 fő nem tartozik egyetlen felekezethez sem, illetve nem nyilatkozott.

III. HATÁSELEMZÉS

A település rendezési terve a meglévő természeti táji, településszerkezeti és kulturális örökség körébe tartozó értékek megőrzésével számol. Ennek érdekében megtartja a település utca és térrendszerét, kijelöli a védendő értékeket. A meglévő belterületi határt nem kívánja bővíteni. A helyi építési szabályrendelet előírásai, a meglévő településkép védelme érdekében korlátozzák az egyes terület-felhasználási területeken építhető építmények magasságát. Ezt a kialakult állapothoz igazodva szabályozza. A kedvező település- és utcakép romlásával nem kell számolni, új utca kialakítása nem tervezett. Az önkormányzatnak kiemelt figyelmet kell fordítania a helyi régészeti-, építészeti- és természeti értékek védelmére, ez különösen fontos azért is, mert Vízváron nincs műemlék és régészeti lelőhely is csupán egy van. A

helyi identitástudat erősítésében, a hagyományok ápolásában ezért ezekre, a meglévő értékekre kell alapozni.

A közlekedési szakhatóság szakvéleményét figyelembe véve a kialakult szabályozási szélességek változatlanul fenntarthatók, útkorrekció nem tervezett. A rendezési terv a közlekedési hálózat két területen történő fejlesztését irányozza elő, tervezi a kerékpárút és a Háromfa-Tarany irányába vezető összekötő út kiépítését Mindkét beruházás magasabb szintű fejlesztési szándékokkal alátámasztott, azokkal összhangban áll.

A helyi építészeti értékek eszmei, használati és esztétikai jelentőségének alakulása

Műemléki értékek hiányában fontos, hogy a helyi védelem alatt álló épületek fokozott figyelmet kapjanak. Az értékek megmentése a település karakterének megőrzése miatt sem lehet közömbös. A rendezési terv arra törekszik, hogy ezek megmaradjanak, ezért funkcióváltásukkal nem számol. A problémát jelent viszont az, hogy közülük néhány igen rossz állapotban van, tulajdonosaik anyagi lehetőségét felújítási költségeik meghaladják. Ez különösen a kastély és néhány lakóház esetében tűnik kritikussá.

Régészeti területeket veszélyeztető hatások

Nyilvántartott régészeti terület:

A község régészeti lelőhelye, régészeti érdekű területei a település külterületére esnek. E területek rendeltetésének megváltoztatásával a rendezési terv nem számol. Régészeti szempontból alapvetően fontos, hogy minden lelőhelyet vagy régészeti érdekű területet érintő munkálat esetében,

továbbá minden olyan esetben, amikor lelet, vagy jelenség kerül elő, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt (KÖH), illetve a Somogy megyei Múzeumok Igazgatóságát értesíteni kell.

- 1.) Balta vár: A terület az Ady E. utca Dráva felőli végénél, de nagyrészt már külterületen, védelmi erdőterületen van. Beépítéssel, közművesítéssel nem kell számolni. A terület jelenlegi hasznosítását nem szükséges korlátozni.
- 2.) Festetics kastély: Külterületen lévő, rossz állapotú kastély, melyet elhanyagolt kertterület vesz körül. Az épület jövőbeni sorsa, funkciója még bizonytalan. Elképzelhető idegenforgalmi, turisztikai hasznosítása. Ennek lehetőségét a rendezési terv megadja. A beruházás megkezdése előtt, már a terveket is egyeztetni kell a KÖH-el.
- 3.) Dráva part: A területről előkerült ősemlős nyomok, csontmaradványok helyszíne nem ismert, ilyenek előfordulásával azonban a jövőben is lehet számolni, ezért a Dráva folyó teljes hosszát, annak a magas partig terjedő partszakaszát régészeti érdekű területnek kell tekinteni. Ezen a területen beépítés nem tervezett. A terület része a Duna-Dráva Nemzeti Parknak, találhatók itt Natura 2000-es területek és az ökológiai hálózat területei. A jelenlegi területhasználat; gyeperdőterületek az esetleges régészeti értékeket nem veszélyeztetik.

A fenti területek mindegyikén előkerülhetnek régészeti nyomok, amelyek bejelentési kötelezettséggel járnak. A régészeti érdekű területeken a talaj 30 cm-t meghaladó mély-

ségű bolygatásával járó munka esetén javasolt a KÖH előzetes szakvéleményének beszerzése. Ebben az esetben a lelőhelyek megléte nem ismert, illetve bizonytalan és a különböző hatások is alig mérhetők fel. Amennyiben a terület jelenlegi használata mellett leletek, vagy jelenségek kerülnek elő, úgy azonnal értesíteni kell a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt, és a Somogy megyei Múzeumot. Ettől kezdve a terület nyilvántartott lelőhelynek számít.

Régészeti területen követendő eljárások, jogok és kötelezettségek:

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény II. Rész 1. Fejezet foglalkozik a régészeti örökség védelmével, ennek 8. § (1) bekezdése kimondja, hogy a föld felszínén, a földben, a vizek medrében, vagy máshol rejlő, vagy onnan előkerülő régészeti lelet állami tulajdon.

A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeken végzendő, 30 cm mélységet meghaladó földmunkával járó, illetve a területet veszélyeztető, befolyásoló változtatáshoz, munkálatokhoz a KÖH engedélye szükséges. (63.§ (2) bekezdés a.) pont).

A régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálójának anyagi elismerésének részletes szabályairól a 18/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet intézkedik.

A KÖH eljárására vonatkozó szabályokat a 16/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet határozza meg.

Vízváron védett régészeti terület nincs.

Nyilvántartott régészeti lelőhely:

A nyilvántartott régészeti lelőhelyeken minden eddigi használattól eltérő munkavégzéshez, építéshez, a talaj bolygatásával járó földmunkához a KÖH előzetes szakhatósági állásfoglalásának beszerzése szükséges. A 2001. évi LXIV. törvény 22.§-a értelmében a földmunkával járó fejlesztéseket el kell kerülni. Ha a lelőhely elkerülése a földmunkával járó fejlesztést aránytalanul megnövelné, vagy a beruházás másutt nem valósítható meg, a beruházás engedélyezését a régészeti lelőhely megelőző feltárásához kell kötni.

A megelőző feltárást a beruházónak biztosítani kell a szükséges időt és anyagi feltételeket. (a 2001. évi LXIV. törvény 23.§ (1) bek. szerint: „ a fejlesztések, beruházások tervezése során a megelőző feltárás teljes költségét, de legalább a teljes bekerülési költség 9 ezrelékét kell költségelőirányzatként biztosítani a feltárás fedezetére, így különösen a régészeti hatástanulmány, próbafeltárás, dokumentálás, elsődleges leletkonzerválás, valamint az elsődleges leletfeldolgozás teljes és a leletelhelyezés rendkívüli költségeit. A feltárást végző intézmény köteles a tényleges felhasználásról elszámolni. „) Amennyiben a jelenlegi használat mellett régészeti leletek, vagy jelenségek kerülnek elő, azonnal értesíteni kell a KÖH-t, és a Somogy megyei Múzeumok Igazgatóságát.

Régészeti érdekű terület:

A 2001. évi LXIV. törvény 7.§.14.pontja szerint azok a területek, ahol a rendezési terv szerint a későbbiek folyamán intenzívebb talajbolygatás várható, a pontosan nem lokalizálható nyilvántartott régészeti lelőhelyek, illetve azok a területek, ahol a történeti adatok vagy földrajzi elhelyezkedés, illetve elnevezés régészeti lelőhely meglétét feltételezik.

A 4/2003.(II.20.) NKÖM rendelet szerint a KÖH hatósági engedélyezési eljárása, szakhatósági állásfoglalásának megadása során, a rendeletben foglalt tartalommal, örökségvédelmi hatástanulmány készítését írhatja elő. Ez vonatkozik egyrészt a már ismert lelőhelyekre, egyes nyomvonalas létesítményekre, valamint a nagyobb területekre kiterjedő beruházásokra, az alábbiak szerint:

„a) a régészeti lelőhelyen megvalósítandó tereprendezési eljárás, illetve olyan beruházás vagy fejlesztés esetén, ahol az engedélyezés alá vont terület legalább 1 hektár nagyságú, vagy a tervezett építmény szintterülete legalább 500 négyzetméter,

b) a külterületen lévő nyomvonalas létesítmények műszaki nyilvántartásáról szóló 18/1984. (XII. 13.) ÉVM rendelet 1. számú mellékletének 6. pontjában felsorolt vízügyi létesítmények, valamint az egyes nyomvonal jellegű építményszerkezetek kötelező alkalmassági idejéről szóló 12/1988. (XII. 27.) ÉVM-IpM-KM-MÉM-KVM együttes rendelet mellékletében felsorolt nyomvonal jellegű építményszerkezetek létesítése, továbbá folyók, csatornák medrének módosítása esetén,

c) jelentős vertikális kiterjedésű, 15 méteres vagy azt meghaladó magasságú építmény (antenna, átjátszótorony, szélkerék stb.) létesítése esetén, valamint

d) bányatelek megállapítása, módosítása, bányarekultiváció esetében.”

A hatástanulmány elkészítésének költsége a beruházót terheli. Elkészítésére a rendeletben meghatározott szakképesítéssel rendelkező személyek vállalkozhatnak.

Régészeti érdekű területeken történő bármilyen talajbolygatással járó beruházás esetén már a tervezési fázisban javasolt a KÖH bevonása, illetve szakvéleményének a kikérése. Ezekben az esetekben a Hivatal kérheti ezeken a területeken különböző régészeti tevékenységek elvégzését (a kivitelezést megelőző régészeti terepbejárás, a kivitelezés humuszolás közbeni régészeti szakfelügyelet). Régészeti leletek, illetve objektumok előkerülése esetén le kell folytatni

letek, illetve objektumok előkerülése esetén le kell folytatni a megelőző régészeti feltárást. Ha az előkerült régészeti lelőhely kivételes jelentőségű, a tervezett beruházást máshol kell megvalósítani. Amennyiben a jelenlegi használat mellett régészeti leletek, vagy jelenségek kerülnek elő, azonnal értesíteni kell a KÖH-t, és a Somogy megyei Múzeumok Igazgatóságát. A terület ettől kezdve nyilvántartott régészeti lelőhelynek számít.

Amennyiben a község közigazgatási területén bárhol;- a régészeti érdekű területeken kívül,- építkezés, vagy művelés kapcsán régészeti leletek, vagy régészeti objektumok kerülnek elő, a 2001. évi LXIV. törvény 24-25.§-ai szerint kell eljárni. A munkavégzést le kell állítani, gondoskodni kell a lelet őrzéséről. A település jegyzőjének haladéktalanul értesítenie kell a KÖH-t és a Somogy megyei Múzeumok Igazgatóságát.

A régészeti érdekű területeken, illetve ezen kívül előkerülő régészeti leletek, illetve régészeti objektumok bejelentési kötelezettséggel járnak. A bejelentési kötelezettség a felfedező, az ingatlan tulajdonosát, az építtetőt és a kivitelezőt egyaránt terheli. A régészeti lelőhelyben vagy leletekben okozott kár, illetve ezek megsemmisítése, eltulajdonítása büntetendő cselekmény (BTK hatálya alá esik), továbbá örökségvédelmi bírság kiszabását vonja maga után (2001. évi LXIV. törvény 82-83.§, valamint az örökségvédelmi bírságról szóló 191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet szerint).

Ezen kötelezettségeket a helyi építési szabály-rendeletben is elő kell írni.

IV. ÖSSZEFOGLALÓ

Vízvár rendezési tervének részeként készült el jelen hatástanulmány. A tervezők feladata volt a település társadalmi, gazdasági, szociális, táji, természeti, környezeti adottságainak felmérése a szükséges szakhatósági egyeztetések elvégzése.

A település népességszáma az elmúlt 130 évben csökkent, az 1990-es évek második felétől stagnált. A rendezési terv hosszútávon a népesség 720-750 fő körüli alakulásával számoltak. A község szép táji környezetben, a Dráva magas partján fekszik, felszínét jelentős erdőterületek borítják, ezek egy része védett, illetve védelemre tervezett. Az Öregtölgyes Parkerdő helyi természetvédelmi terület. A természeti, táji értékek kiemelten védett kategóriába soroltak.

A községben műemlék nem található.

Az Örökségvédelmi Hatástanulmány kidolgozása keretében megtörtént a helyi építészeti értékek felmérése. Ezek egy része sürgős felújításra szorul.

A település szerkezete, a település és utcakép megőrzésére törekszik az önkormányzat. A belterület bővítése nem tervezett. A belterülettől délre, az önkormányzat szabadidő-park kialakításával számol.

A közigazgatási területen egy nyilvántartott régészeti lelőhely és két régészeti érdekű terület található. Ezeket a helyszín ellenőrzése mellett értékeltük.

Helyi védelemre javasolt objektumok:

sorszám	címe:	hrsz	funkció-ja:
1	Zsitvapuszta	059/3	kastély
2	Zsitvapuszta.	070	vadászház
3	Vasútállomás	4025	állomás
4	Szent Imre u. 50.	187	kereszt
5	Szent Imre u. 51.	172	lakóház
6	Szent Imre u. 49.	171	lakóház
7	Szent Imre u. 47.	170	lakóház
8	Szent István u. 6.	145	malom
9	Szent István u. 4.	144/2	lakóház
10	Dráva u. 29.	227	lakóház
11	Dráva u. 2.	259/1	lakóház
12	Dráva u. 38.	242	lakóház
13	Dráva u. 36.	243	lakóház
14	Dráva u. 34.	244	lakóház
15	Dráva u. 17.	222	lakóház
16	Dráva u. 18.	252	lakóház
17	Dráva u. 14.	254	lakóház
18	Szent István u.	298	templom
19	Szent István u.	298/1	emlékmű
20	Szent István u.	3	kereszt
21	Közkutak, tűzoltóautó	260, 237	
22	Parkerdő, templomi fasor	0130/2, 297/1,2	
23	Temetői régi sírok	20	

Régészeti területek

1. *Balta vár*: 0163, 0169 hrsz védelmi erdők, 0163 hrsz út, 286 hrsz-ú belterületi kert.(nyilvántartott lelőhely)
2. *Zsitva pusztai kastély* : 059/9,059/6,059/1, 059/3 hrsz-ú külterületi kert, és 063 hrsz-ú út (régészeti érdekű terület)
3. *Dráva folyó*: A régészeti érdekű terület nem lokalizálható pontosan. (régészeti érdekű terület)

A Duna-Dráva Nemzeti Park ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai : (7/1996. (IV. 17.) KTM rendelet szerint)

0160/A, 0160/B, 0161, 0162/A, 0162/B, 0163, 0164/1B, 0164/1C, 0164/1D, 0166/C, 0166/F, 0167, 0168, 0169/1, 0169/2, 0170, 0171, 0172, 0173/A, 0173/B, 0174, 0175, 0176/1, 0176/2, 0177, 0178, 0179, 0180, 0181, 0182, 0183, 0184, 0185, 0186/1, 0186/2, 0187, 0188, 0189, 0190, 0191, 0192, 0193, 0194, 0195, 0196/2, 0196/3, 0196/4, 0196/5, 0196/6, 0196/7A, 0196/7B, 0196/7C, 0196/7D, 0196/7F, 0196/7G, 0197, 0199, 0200, 0201, 0202, 0203, 0204/1, 0204/2, 0205/1, 0205/2

Összesen: 696.1282 ha

Ebből fokozottan védett

0168, 0169/2, 0170, 0171, 0172, 0173/A, 0173/B, 0174, 0175, 0176/1, 0176/2, 0177, 0178, 0179, 0180, 0181, 0182, 0183, 0184, 0185, 0186/1, 0186/2, 0187, 0188, 0189, 0190, 0196/7C, 0201, 0202, 0203, 0204/1, 0204/2, 0205/1, 0205/2

Összesen: 542.4239 ha

Helyi védelemre javasolt építmények és egyéb objektumok

HV 1 Zsitva puszta, Festetics kastély hrsz 039/3	HV 2 Zsitva puszta, vadászház hrsz 070
Védendő érték:	Védendő érték:
Zsitvapuszta D-i részén áll, a feltehetően a XX. század elején épült kétszintes kastély. Az épület nagyon rossz műszaki állapotban van, tetőszerkezetének felújítása megkezdődött. Egykori szép parkja elhanyagolt állapotban van.	A XX. század elején épült vadászház ma a SEFAG Rt. vadászháza. Egykor a kastély intézői lakása lehetett. Jó műszaki állapotban van. Funkciója ma vadászház. Az épületet szép, gondozott park veszi körül, értékes faállománnyal
Korrektív javaslat:	Korrektív javaslat:
Felújítása során műemléki szakmérnök bevonása indokolt. Ezt már tetőfelújítása során is indokolt igénybe venni. Teljes felújítása és megfelelő funkció kialakítása indokolt.	Jelenlegi formájában megtartandó.

HV 3 Vasútállomás hrsz 4025	HV 4 Szent Imre u. 50. kereszt hrsz 187
Védendő érték:	Védendő érték:
A XIX. században épült ipartörténeti érték, nyers téglafalazattal. Eredeti formai jegyeit megtartották. Nyílászárói zöldre festettek. Műszaki állapota közepes. Felújítást igényel.	A XX. század elején felállított homokkő kereszt. Műszaki állapota jó, fehérre meszelt. Környezete gondozott.
Korrektív javaslat:	Korrektív javaslat:
Eredeti értékeiben megtartandó, felújítandó épület.	Jelen formájában megtartandó

HV 5 Szent Imre u. 50. hrsz 172.	HV 6 Szent Imre u. 49. hrsz 171.
Védendő érték:	Védendő érték:
A XX. század elején (1908) épült utcára merőleges tetővel. Homlokzatán az oromfal alatt végigfutó kiülő párkánnyal, Nyílászárói körül szerény vakolatdísszel. Nyílásméretei az eredeti módon megmaradtak.	Rendkívül igényesen felújított, eredeti formajegyeit máig őrző épület. Szépek az épület ablakai feletti szemöldökpárkányai és az ezek alatti félköríves vakolat díszítések. Eredeti formában történt meg a nyílászárók cseréje is. Az épület bejárati részén az ún."kódisállással".
Korrektíós javaslat:	Korrektíós javaslat:
Szigetelése szükséges. Esetleges felújítása során jelenlegi értékeiben, arányában megőrzendő.	Jelenlegi formájában indokolt megőrizni

HV 7 Szent Imre u. 51. hrsz 170.	HV 8 Szent István u.4. hrsz 145.
Védendő érték:	Védendő érték:
A XX. század elején épült, vagy ekkor felújított lakóépület. Külső megjelenése XIX századi építésre utal. Az épület eredetileg két lakásos cselédháznak épült, bejárata előtt dupla „kódisállással”.	XX. század elején létesült ún. Csikvár Malom. Gőzmalomként működött. Jelenleg a Takarékszövetkezet irodája. Állagának megőrzéséhez a jelenlegi funkció hozzájárult. Újonnan kialakított nyílásrendje azonban idegen az eredeti funkció-tól. Nagyon szép arányú épület a település központjában.
Korrektív javaslat:	Korrektív javaslat:
Rossz állapotban van. Felújítása értékeinek megtartása mellett indokolt.	Későbbi felújítása műemléki szaktervező bevonását igényli.

HV 9 Szent István u. 2. hrsz 144/2.	HV 10 Dráva u. 29. hrsz 227.
Védendő érték:	Védendő érték:
A XX. század elején épült, a malom tulajdonosának egykor igen igényesen megépített kispolgári ízlésvilágra jellemző háza. Homlokzata gazdagon díszített. Kerámia rátétes díszei szépek és többségük épen megmaradt, ez felújítását megkönnyíti.	XX. század elején létesült lakóház, homlokzati párkánydíszítéssel, az utcai homlokzat két oldalán kváderes vakolatképzéssel. Az utcafronti homlokzatra elhelyezett hármásablak az eredeti formavilágtól idegen.
Korrektíós javaslat:	Korrektíós javaslat:
Az értékeihez méltó felújítása indokolt.	Későbbi felújítása műemléki szaktervező bevonását igényli.

HV 11 Dráva u. 2. hrsz 259/1.	HV 12 Dráva u.38. hrsz 242.
Védendő érték:	Védendő érték:
A XX. század elején épült, felújított. Módos gazda tulajdonában lehetett erről tanúskodik gazdagon díszített homlokzata. Frekventált elhelyezkedésű épület. Két homlokzata is utcára néz. Nemes arányú épület, melynek ismételt felújítása sürgős lenne.	1911-ben épült lakóház, mely viszonylag kis méretei ellenére is gazdagon díszített homlokzattal rendelkezik. Eredeti formajegyeit megőrizte. Felújítása indokolt.
Korrekciós javaslat:	Korrekciós javaslat:
Felújítása során jelenlegi értékeiben megtartandó.	Későbbi felújítása műemléki szaktervező bevonását igényli. Külső megjelenésétől a fémkerítés idegen.

HV 13 Dráva u. 36. hrsz 243.	HV 14 Dráva u.34. hrsz 244.
Védendő érték:	Védendő érték:
A múlt század elején épült igényesen felújított lakóház, hozzá illő deszka kapuval. Az épület oldalán végigfutó tornáccal Homlokzatán ablakdeszkázással. Az épület mellett végigfutó hosszanti tornác nem jellemző a térségre, de összességében szép, emeli az épület értékét.	1910-ben épült lakóház. Felújítására most kerül sor. Szép arányú épület, mely sajnos egy „toldott” tornácot kapott. Ez nem az eredeti formának megfelelő módon került kialakításra. Szép a homlokzati íves párkányképzése és az épülethez illő léckerítés.
Korrekciós javaslat:	Korrekciós javaslat:
Jelenlegi értékeiben megtartandó.	Jelenlegi értékeiben megtartandó.

HV 15 Dráva u. 17. hrsz 222.	HV 16 Dráva u.18. hrsz 252.
Védendő érték:	Védendő érték:
A múlt. század 10-es éveiben épült lakóház, melynek igényes felújítására a felmérés idején került sor. Különlegessége a szép tornác. A nyílásrend, az ajtók, ablakok eredeti formájának, a homlokzati párkánynak a megtartása, az ablakokat keretező vakolatnak a visszaállítása növeli értékét.	1910-es években épült lakóház. Viszonylag jó műszaki állapotban. Értéke a deszkadíszes tornác, melyet szépen képzett pincelejárom egészít ki. A léckerítés illik az épülethez. Vakolatdíszjei emelik a homlokzat értékét. Különlegessége az ablakok feletti tört vonalú szemöldök-párkányok
Korrekciós javaslat:	Korrekciós javaslat:
Jelenlegi értékeiben megtartandó.	Jelenlegi értékeiben megtartandó.

HV 17 Dráva u. 14. hrsz 254.	HV 18 Szent István utca hrsz 298.
Védendő érték:	Védendő érték:
A múlt. század elején épült lakóház, mely utcával párhuzamos gerinccel épült. Gazdagon díszített homlokzatú épület. Ablakai felett falazott párkányokkal, a homlokzaton több helyen kerámia díszekkel. Felújítására most kerül sor, mely szakszerűen történik.	Az 1852-ben felépített templom a falu központjában helyezkedik el. Az eredeti szép arányait megtartották, de felújítás jelentős homlokzati változással járt, melynek következtében ma nem áll műemléki védelem alatt. Kiemelt helyi védelemre méltó. Környezete értékes és szépen fenntartott terület.
Korrektíós javaslat:	Korrektíós javaslat:
Jelenlegi értékeiben megtartandó.	Egy későbbi felújítás során eredeti homlokzatainak visszaállítása indokolt. A templommal együtt védendő az előtte lévő kereszt és a Nepomuki Szt. János szobor.

HV 19 Szent István utca hrsz 297/1.	HV 20 Szent István utca hrsz 3.
Védendő érték:	Védendő érték:
Az I. Világháború áldozatainak emlékműve, gránit oszlop, rajta bábérkoszorú és kard. Az emlékmű alapzatán a háborúban elhunytak neveivel. Szép emlékmű, gondozott környezetben	A település heresznyei végén, a park szélén áll a fehérre meszelt homokkő kereszt. Feltehetően ez is a XX. század elején létesült. A falu főútjának két végén lévő keresztek mindegyike védendő érték, településképp formáló elem.
Korrektíós javaslat:	Korrektíós javaslat:
Jelenlegi formájában megőrzendő.	Jelenlegi formájában megőrzendő.

Egyéb utcai berendezések:

Vízvár különleges értékei a parkban (260 hrsz) található régi artézi kút és az egykori tűzoltóautó, melyek bár már nem működnek, kedves színfoltot jelentenek. Ilyen közkút található még a Dráva utca 32. számú ház előtt.

Egyéb védendő természeti értékek:

A település két helyi védelemre értékes természeti értéke: - a templom előtti hárs és diófa fasor (297/1-2 hrsz), valamint
- az Öreg Tölgyes Parkerdő (0130/2 hrsz)

Temetői síremlékek:

A település déli részén lévő temető viszonylag új temetőnek számít, a benne lévő síremlékek közül a legrégebbi a XIX. század második felében állított (1869). Több régi síremlék helyi védelme javasolható, közülük kiemelhető Zoller János síremléke 1869-ből és a falu egykori kántortanítójának; Lengyel Gézának a síremléke 1935-ből.

Nyilatkozat

Alulírott, mint **Vízvár** község településrendezési tervének készítője nyilatkozom, hogy a településre készült rendezési terv szakági munkarészeként készült Örökségvédelmi hatástanulmány készítésére a 4/2003.(II.20.) NKÖM rendelet 6.§ értelmében jogosult vagyok. A régészeti és műemléki szakterületek elkészítésébe szakértőket vontam be, Dr Magyar Kálmán régészt és Dr Stadler József építészt.

Nyilatkozom, hogy a rendezési terv és az elkészült hatástanulmány az örökségvédelmi jogszabályoknak megfelel.

Kaposvár, 2004. július.

Dr Fazekas Sándorné
vezető településtervező mérnök
TT1 14-0282/02

Felhasznált irodalom:

1. Barabás- Gillyén: Magyar Népi építészet 1987. Műszaki Könyvkiadó Bp.
2. Barabás- Gillyén: Vezérfonal a népi építészetünk kutatásához 1979. Műszaki Könyvkiadó Bp.
3. Somogy megye földrajzi nevei 1974 Akadémia Könyvkiadó Bp.
4. Somogy megye Kézikönyve 1998 SZÜV-CEBA Kiadó
5. Somogy megye Régészeti leletkatasztere (Régészeti füzetek 1964 Magyar Nemzeti Múzeum)
6. Somogy megyei Múzeumok, régészeti adattár 1964, 1970